

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 28

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

För tidig vårhälsning?

I förra Nyhetsbrevet (5 mars) kunde jag vidarebefordra en vårhälsning, som jag fick från en flock med ivrigt trumpetande vildgäss, som passerade tätt över våra huvuden på sin väg mot boplatserna norröver. Då kändes det verkligen som vår.

Knappt hade brevet skickats förrän våren drog sig tillbaka - och stannade upp. Nattkylan slog sina klor i oss.

Nu måste det väl ändå snart lossna - bl.a. tjälen i jorden.!?!?

Nya mottagare

Återigen har vi flera nya mottagare till Nyhetsbreven. Välkommen. I breven serveras glimtar från mitt arbete med att göra bjärebygdens historia levande. Dock kan även annat smått och gott slinka med.

Några av de tidigare Nyhetsbreven hittar du på min hemsida,

www.bjareforlaget.com.

Nu går de sista ex:en av Bjärebör berättar om Bjäre

Boken har blivit en säljsuccé. Nu är det bara enstaka ex som återstår på vissa av de olika försäljningsställena:

Bokhandeln: Båstad, Laholm, Ängelholm

ICA: Torekov, V. Karup, Grevie, Vejbystrand

Bjäre lantmän: Mäsinge och Grevie

Förslöv: Heberleins

Torekov: Turistbyrån

Birgit Nilsson Museum

Några få ex. finns kvar hos mig. Beställ via mejl eller tel.

Rea - speciellt för Nyhetsbrevets läsare: 50 %

Det gäller mina tidigare utgivna böcker. Några ex. finns kvar. De är dock för få för att släppas på bokrea i bokhandeln. I stället gör jag en egen bokrea - exklusivt för Nyhetsbrevets läsare: 50 % rabatt på de tidigare utgivna böckerna. Dvs följande:

- Så blev Båstad tennis. Tidigare 225. Nu: 110
- Bilder av ett sekel i Bjäre. Tidigare 330. Nu: 165
- Vår Bjäre historia i bild. Tidigare 350. Nu: 175

Dessa priser förstås endast vid köp direkt hos mig. Hallavaravägen 102, 269 91 Båstad. kalle@bjarenet.com. Tel. 0431-365 332.

Denna specialrea pågår under april 2013.

Kontakta mig för ev. ytterligare info.

"Bara en är rälig."

Mina tidigare små inlägg i vår gamla dialekt och dess historia har uppskattats av läsarna. Därför bjuder jag på detta lilla konstaterande - hittat i en liten skåne-skrift - angående vad vi i allmänhet anses

"tycka" om den egna dialekten - och om andras.:

"Alla dialekter är vackra, var och en på sitt sätt. Bara en är riktigt rälig: den som talas i grannbyn.."

Apropå lokalpatriotism

Sven Rosenberg kom till V. Karup 1840 för att tillträda en tjänst som klockare och skollärare. Han kom från Blekinge och kunde se på lokalbefolkningen i Bjäre med den utomstående ögon. Ett av de kraktärsdrag han framför allt noterade hos invånarna i V. Karup och Hov var lokalpatriotismen. Rosenberg skriver i sina memoarer:

"Folket var synnerligen böjt för fridsamhet och det fanns bland dem en högt uppdriven lokalpatriotism. De kände sig varken som skandinaver eller svenskar. De voro blott karupsbor och hovsingar."

En vacker bild av lokalpatriotism hittade jag i en liten skrift om en oansenlig liten bergsby på ön Kreta i Grekland:

"Vår by är måhända inte världens centrum, men den är den plats på jorden där vi är födda, och den är centrum för vårt dagliga liv."

Torekov hallå!

Jag söker faktauppgifter, bilder mm om den gamla dans- och nöjesplatsen Torekovs Tivoli ... som sedermera blev Strandparken ...som sedermera lev en del av Torekovs Camping. Med tiden skall det ingå i en historik om utvecklingen av Bjärebygdens många dans- och nöjeplatser. Även personliga minnen från "Tivolitiden" - liksom minnen och uppgifter från andra gamla dansbanor - välkomnas.

Jazz i baljan

Torekovs Föreläsningsförening fyller 100 år i år. En pigg hundraåring som det ofta svänger om. Vid senaste föreläsningstillfället svängde det extra mycket. Musik med gruppen Jazz i baljan. Vi som var där - som vanligt var vi många - fick lyssna till många godingar från jazzens värld - allt utsökt framfört av skickliga musiker.

Gruppen hade som tema valt den musik som våra utvandrare möttes av, när de kom över på andra sidan Atlanten. Mellan musikstyckena serverades vi många emigrantminnen med anknytning till Bjäre. Personligen blev jag särskilt glad över de berömmande orden om en av källorna till emigrant-pratet - årsboken Bjärebygden 1965.

Den boken minns jag särskilt väl. Det var den första i raden av årsböcker hos Hembygdsföreningen, som jag var redaktör för. Jag minns det omfattande forskningsarbetet som mina medarbetare bedrev i samtliga församlingar i Bjäre härad. Vi fick, tack vare dessa medarbetare, fram en heltäckande

statistik om utvandringen. År för år. Socken för socken. Dessutom mycket annat material. Roligt att resultatet uppskattas.

Om den 100-årsfirande Föreläsningssällskapet finns det anledning att återkomma - i Nyhetsbrev och på hemsidan.

Korten till Justina

I senaste numret av den fina skriften Magasin, som utkom lagom till påsken, hade jag en artikel, som hade som bas några gamla påskkort. Korten är mer än 100 år gamla. Alla hade som mottagare en liten flicka i Faritslöv - Justina Paulsson. Flickan gifte sig med tiden med en lantbrukare i Svenstad - Nils P. Svensson. 1918 födde hon en dotter, som döptes till Birgit. Dottern kom sedermera att bli en världsberömd sopran inom operans värld. Hon blev som bekant av de i utlandet mest kända svenska personerna över huvud taget.

Det var i samband med att jag arbetade med boken Birgit i Bjäre, som jag kom i kontakt med mängden av gammalt material, som fanns sparad i hemmet i Svenstad. Där bland samlings av gamla kort.

Presentationen av korten i Magasin visar, att även sådant som vi ibland betraktar som "gammalt skräp i någon byrålåda" kan utgöra dokument, som på ett speciellt sätt speglar sin tid och dess anda.

Barnens värld då - fattigdom och arbete.

När jag gräver i arkiven om tidigare generationer stöter jag gång på gång på barnens situation. Långt fram på 1800-talet härskade inställningen, att barn skulle arbeta. Föräldrar hittade på olika sätt att hålla skolbarnen hemma, dvs borta från skolan.

Även samhället hyllade principen att arbete var nyttigt för barnen!

Länsstyrelsen i Härnösand skrev 1899:

- "De ungas användande i sågverk har visat ett synnerligen gott resultat i fråga om tukt och sedlighet hos det uppväxande släktet. Arbete för 10-åringar och i allmänhet för minderåriga under 13 år kan utan fara för överansträngning bestämmas till 8 timmar per dag.."

Ofta blev det dock mer än åtta timmar om dagen. Så sent som 1923 fick 11-12 års pojkar arbeta i 12 timmars-skiften på sågverken i Norrland.

Även i arkivhandlingar från vår egen bygd hittar vi exempel på liknande förhållanden och attityder. Jag avser att återkomma om detta på min hemsida. Har du litteratur- och/eller dokumenttips får du förstås gärna höra av dig.

Tennis - en farlig sport

Tennis var - åtminstone förr i världen - en farlig sport. Eller vad sägs om följande:

- Louis X avled 1319 sedan han svalkat sig med en bägare kallt vatten efter en svettig match.
- Charles VIII glömde att böja på huvudet när han gjorde entré

genom den låga ingången till en tennishall. Smällen gjorde att han avled efter några timmar

· Skalden Jean Passerat förlorade ett öga när han inte såg upp tillräckligt snabbt under en match.

Exemplen är hämtade ur boken "The story of Tennis".

Detta och mycket mer om hur tennisen växte fram - från att ursprungligen ha spelats med handflatan - fick jag fram i samband med att jag arbetade med boken Så blev Båstad tennis. I den boken kan du därför hitta åtskilligt intressant om hur tennisen föddes och utvecklades.

Skall Båstad förlora sitt tennismuseum?

På tal om tennis:

Jag såg i bladet nyligen att man inom Föreningen Sveriges Tennismuseum nu allvarligt oroar sig för museets framtid. Genom kommunens märkliga beslut att avyttra den fastighet i vilken museet inryms, och där den nya ägaren redan i förväg klargjort, att han har för avsikt att skaffa annan hyresgäst, har tennismuseet hamnat i en ytterst allvarlig situation. 31 december 2015 skall man vara ute ur lokalerna! Något alternativ tycks inte vara klart!! Inte i Båstad. Vissa större städer i Sverige har tidigare sagt sig vara intresserade av att ta över.

Många här i Båstad- Bjäre bör vara intresserade av att Båstad kan fortsätta att vara värdkommun för ett nationellt museum. Kommunen, naturligtvis. Turistnäringen, naturligtvis. Allmänheten, naturligtvis. Det finns fler: För Båstadtennisens flaggskepp, Swedish Open, är det en tillgång att man i anslutning till tennisstadion kan visa upp Sveriges tennishistoria.

Det underbara språket

Språket är som bekant en underbar "uppfinning". Tänk vad mycket ord kan utträta. Tänk så mycket som med hjälp av pråket - orden - kan förmedlas från människa till människa.

Ibland blir det förstås inte den skrivande tänkt sig. Vi har i tidigare Nyhetsbrev plockat ett par russin ur den kaka som försäkringsbolagen har serverat oss under årens lopp. Här är ytterligare ett par "russin":

- Jag tutade, men bilhornet gick inte för det var stulet.
- Min fru har stortvätt om tisdagarna, och när jag återvände hem på kvällen, fick jag vindrutan och två tänder utslagna.
- Motorcyklisten avled senare av skadorna, som han tillfogats på Karlstads lasarett.

Hermods - korrespondensinstitutet, som på sin tid blev ett "universitet" för många - bjöd också på russin ur den kaka av uppsatser, som de studerande skickat in för bedömning.

Här kommer ett par exempel:

- Om Gustav III inte blivit mördad vid operamaskeraden, skulle han sannolikt ha dött senare.
- Dessutom hade nog Gustav Vasa andra äventyr i Dalarna, men därom har han hållit tyst.
- Att formulera texter till skyltar är inte heller lätt. Åtminstone inte att döma av dessa "blomster":
  - Vi utför rost och plåtskador. (Skylt i bilverkstad.)
  - Frigående ägg. (Affisch i ett fönster till en mataffär.)
  - Morgondagen inställd p.g.a bristande intresse (lapp i en foaje.)
  - Idag rabatt på underkläder som avdrages i kassan (skylt i klädbutik.)

Avslutar som vanligt:

Önskar du att vi i fortsättningen inte skall skicka Nyhetsbrev till dig - skicka ett meddelande om detta med e-post.

Kalle Eriksson
Bjäreförlaget
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
Tel. 0431-365332